



Praha 14. května 2021

Č. j.: MZDR 47828/2020-28/MIN/KAN



MZDRX01G1CBD

MIMOŘÁDNÉ OPATŘENÍ

Ministerstvo zdravotnictví jako správní úřad příslušný podle § 80 odst. 1 písm. g) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 258/2000 Sb.“), **nařizuje** postupem podle § 69 odst. 1 písm. i) a odst. 2 zákona č. 258/2000 Sb. k ochraně obyvatelstva před dalším rozšířením onemocnění COVID-19 způsobené novým koronavirem SARS-CoV-2 toto mimořádné opatření:

I.

1. S účinností od 15. května 2021 se zaměstnancům, kteří si sami provedli nebo jim byl laickou osobou proveden test na přítomnost antigenu viru SARS-CoV-2 prostřednictvím testu poskytnutého zaměstnavatelem, nařizuje v případě, že je výsledek testu pozitivní, bezodkladně uvědomit zaměstnavatele o plánované nepřítomnosti na pracovišti kvůli podezření na pozitivitu na přítomnost viru SARS-CoV-2, opustit pracoviště do místa svého aktuálního bydliště a uvědomit bezodkladně o výsledku testu poskytovatele pracovnělékařských služeb zaměstnavatele, pokud tak zaměstnavatel stanovil, jinak svého registrujícího poskytovatele zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství, popřípadě praktické lékařství pro děti a dorost. Pokud zaměstnanec nemůže uvědomit poskytovatele zdravotních služeb podle věty první, je povinen kontaktovat jiného poskytovatele zdravotních služeb, popřípadě orgán ochrany veřejného zdraví příslušný podle místa výkonu práce k určení dalšího postupu.
2. S účinností od 15. května 2021 se osobám samostatně výdělečně činným, které si samy provedly nebo jim byl laickou osobou proveden test na přítomnost antigenu viru SARS-CoV-2 prostřednictvím testu určeného pro sebetestování nebo povoleného k použití laickou osobou, nařizuje v případě, že je výsledek testu pozitivní, opustit pracoviště do místa svého aktuálního bydliště a uvědomit bezodkladně o výsledku testu svého registrujícího poskytovatele zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství, popřípadě praktické lékařství pro děti a dorost. Pokud osoba samostatně výdělečně činná nemůže uvědomit poskytovatele zdravotních služeb podle věty první, je povinna kontaktovat jiného poskytovatele zdravotních služeb, popřípadě orgán ochrany veřejného zdraví příslušný podle místa výkonu práce k určení dalšího postupu.

II.

S účinností od 15. května 2021 se zaměstnavatelům, kteří zajišťují pro své zaměstnance testy na stanovení přítomnosti antigenu viru SARS-CoV-2, které lze použít laickou osobou, a osobám samostatně výdělečně činným, které se testují testy na stanovení přítomnosti antigenu viru SARS-CoV-2, které lze použít laickou osobou, nařizuje vést evidenci provedených testů.

III.

Poskytovatel zdravotních služeb nebo orgán ochrany veřejného zdraví, kteří byli uvědoměni o pozitivním výsledku testu podle čl. I, jsou povinni osobě uvedené v čl. I bezodkladně vystavit žádanku na konfirmační RT-PCR test na vyšetření přítomnosti viru SARS-CoV-2. V Informačním systému infekčních nemocí (ISIN), v modulu elektronické žádanky, je povinen poskytovatel zdravotních služeb nebo orgán ochrany veřejného zdraví označit, že se jedná o konfirmační RT-PCR test po samotestování a uvést identifikační číslo zaměstnavatele (IČO) této osoby.

IV.

Osoba, které byla vystavena žádanka na konfirmační vyšetření podle čl. III, je povinna se podrobit tomuto vyšetření bez prodlení.

V.

S účinností ode dne 15. května 2021 se zrušuje mimořádné opatření ze dne 22. března 2021, č.j. MZDR 47828/2020-27/MIN/KAN.

VI.

Toto mimořádné opatření nabývá platnosti dnem jeho vydání.

Odůvodnění:

I.

Toto mimořádné opatření Ministerstvo zdravotnictví vydává v návaznosti na:

- 1) mimořádné opatření ze dne 1. března 2021, č.j. MZDR 47828/2020-16/MIN/KAN, ve znění mimořádného opatření ze dne 5. března, č.j. MZDR 47828/2020-21/MIN/KAN, mimořádného opatření ze dne 15. března 2021, č.j. MZDR 47828/2020-22/MIN/KAN, a mimořádného opatření ze dne 22. března 2021, č.j. MZDR 47828/2020-26/MIN/KAN,
- 2) mimořádné opatření ze dne 22. března 2021, č.j. MZDR 47828/2020-25/MIN/KAN,
- 3) mimořádné opatření ze dne 5. března 2021, č.j. MZDR 9346/2021-1/MIN/KAN,
- 4) mimořádné opatření ze dne 5. března, č.j. MZDR 47828/2020-20/MIN/KAN, a
- 5) mimořádné opatření ze dne 19. března 2021, č.j. MZDR 47828/2020-23/MIN/KAN

a to z důvodu, že je třeba upravit postup, jakým má zaměstnanec či osoba samostatně výdělečně činná (dále jen „OSVČ“), popř. další osoby uvedené ve shora uvedených mimořádných opatřeních, postupovat v případě, že výsledek provedeného testu na přítomnost viru SARS-CoV-2 či antigenu viru SARS-CoV-2 je pozitivní. Cílem tohoto mimořádného opatření je potom jak ochrana veřejného zdraví spočívající v zabránění šíření infekčního onemocnění COVID-19, tak ochrana zdraví konkrétní osoby, která test podle předchozí věty absolvuje s pozitivním výsledkem.

II.

K aktuální epidemiologické situaci v ČR Ministerstvo zdravotnictví uvádí, je charakterizovaná protrahovaným komunitním šířením onemocnění COVID-19 a s tím souvisejícími vyššími denními počty případů onemocnění COVID-19 v pracovních dnech. Nezanedbatelný je taktéž i počet případů u seniorní skupiny obyvatel, ze které vychází nejvyšší počet nových hospitalizací, včetně hospitalizací v těžkém stavu. I nadále pozorujeme výraznější meziregionální rozdíly, a

to jak na krajské, tak i okresní úrovni, což nejlépe vidíme na hodnotách 7denní incidence, které jsou v některých krajích až dvojnásobné ve srovnání ostatními kraji a tedy i výrazněji nad republikovým průměrem.

Z tohoto důvodu je tak vysoce důležité, aby epidemie byla brzděna co nejvíce a nedošlo ke vzniku významnějšího ohniska nákazy, které by mělo potenciál se dále rozšířit.

Současný stav a vývoj je tak i nadále hodnocen jako „křehce“ stabilizovaný, a to z důvodu trvajících vyšších počtů případů a výraznějších meziregionálních rozdílů. Je tak nutno i nadále velmi obezřetně situaci monitorovat a vyhodnocovat v pravidelných intervalech tak, aby případná vznikající ohniska byla podchycena v co nejkratším možném čase a aby bylo možno nastavit taková protiepidemická opatření, které by zabránila nekontrolovatelnému šíření onemocnění v komunitě či celé populaci. Pokud by se uvedeným způsobem nepostupovalo, mohlo by dojít ke zhoršení epidemiologické situace, a to zejména s ohledem na blížící se letní sezónu, kdy vzhledem k vyššímu objemu cestování do zahraničí existuje možnost zavlečení nakažlivější varianty viru SARS-CoV-2.

III.

S ohledem na současnou epidemiologickou situaci v ČR včetně možného výskytu mutací viru SARS-CoV-2 a snaze zabránit vzniku další vlny epidemie onemocnění COVID-19 na území ČR, Ministerstvo zdravotnictví uvádí, že považuje v návaznosti na shora uvedená mimořádná opatření za zcela nezbytné upravit postup pro případ pozitivního výsledku testu na přítomnost SARS-CoV-2.

Ministerstvo zdravotnictví k tomu v první řadě uvádí, že v případě pozitivního výsledku testu na SARS-CoV-2 je pozitivně testovaná osoba podezřelá z probíhajícího infekčního onemocnění a toto podezření je potřeba bezodkladně potvrdit nebo vyvrátit provedením konfirmačního RT-PCR testu. Do doby, než bude znám výsledek konfirmačního RT-PCR testu, je třeba zajistit, aby pozitivně testovaná osoba nebyla přítomna na pracovišti, neboť jako osoba podezřelá z probíhajícího infekčního onemocnění by reálně mohla být šířitelem původce onemocnění COVID-19, tj. viru SARS-CoV-2. Jinými slovy tedy existuje riziko, že pozitivně testovaná osoba je v době provedení testu infekční a mohla by onemocněním COVID-19 nakazit i další osoby, a to zejména na pracovišti. Lze si nicméně představit i jiná místa kde by k nákaze dalších osob mohlo dojít (např. v hromadné dopravě při cestě do nebo při návratu ze zaměstnání, a to zvláště v dopravní špičce, v závodní jídelně apod.). V této souvislosti je podstatné, že pozitivně testovaná osoba, byť nemá příznaky onemocnění COVID-19, může virus SARS-CoV-2 nevědomky šířit mezi ostatní populaci.

Výše uvedené důvody pro vydání tohoto mimořádného opatření jsou důvody směřujícími k ochraně zdraví osob odlišných od testované osoby, tj. k ochraně veřejného zdraví. Existuje nicméně i důvod individuální, který se vztahuje přímo k ochraně zdraví pozitivně testované osoby. Ať již pozitivně testovaná osoba vykazuje příznaky onemocnění (v takovém případě by se však na pracovišti neměla tak jako tak vyskytovat) či nikoli, ze současných znalostí průběhu, forem a následků onemocnění COVID-19 plyne, že i u bezpříznakových osob, které prodělávají onemocnění COVID-19, by jejich ponechání v pracovním procesu mohlo vést k rozvoji zdravotních komplikací v souvislosti s tímto onemocněním, a to příp. až s vážnými následky pro jejich zdraví. Je obecně známo, že lidský organismus se vlivem nejen fyzické, ale i psychické námahy, tj. v důsledku únavy, stává vůči infekčnímu onemocnění méně odolným a naopak více vnímavým ve vztahu k projevům dané nemoci včetně příp. možnosti vzniku komplikací.

K otázce senzitivity POC antigenních testů lze poukázat na studii Nemocnice s Poliklinikou v Karviné-Ráj¹ z níž vyplývá, že antigenní testy ve srovnání s referenční kulturační metodou dosahují citlivosti 80,9 % až 97,7 % a specifity 96,8 % až 99,1 %, tedy jsou dostatečně spolehlivé.

¹ <http://nspka.cz/cs/odborna-verejnost/vysledky-studie.html>

IV.

Ministerstvo zdravotnictví si je vědomo, že vydáním tohoto opatření zasahuje všem skupinám uvedeným v jeho výrokové části do sféry jejich hospodářských práv, tj. do práv, která jsou pod výslovnou ochranou hlavy čtvrté Listiny základních práv a svobod (dále jen „LZPS“), čl. 26 odst. 1 až 3. Naproti tomu však stojí zájem na ochraně práva na život (a s tím souvisejícího práva na zdraví), které LZPS chrání v hlavě druhé, čl. 6. Ministerstvo zdravotnictví na tomto místě konstatuje, že má za to, že zájem na ochraně práva na život a zdraví jedince i společnosti jako celku, který toto mimořádné opatření sleduje, má přednost před individuálním zájmem a právem pozitivně testovaného zaměstnance či OSVČ na výkon povolání, stejně jako nad zájmem a právem všech zaměstnavatelů (včetně OSVČ v tomto postavení) na výkon ekonomické činnosti prostřednictvím osoby, která je podezřelá z probíhajícího infekčního onemocnění COVID-19. Ostatně již ze samotného systematického uspořádání LZPS plyne, že právo na život (a zdraví) zakotvené v hlavě druhé má jako druhé ze základních lidských práv přednost před právy hospodářskými, která jsou zakotvena až v hlavě čtvrté. V této souvislosti je navíc třeba upozornit, že se jedná o poměrně krátký zásah do předmětných hospodářských práv daných osob, neboť jde fakticky o dobu mezi pozitivním výsledkem testu provedeného na přítomnost SARS-CoV-2 a doby obdržení výsledku konfirmačního RT-PCR testu. Zpravidla tak nepůjde o dobu delší než několik desítek hodin, max. jednotek dnů, kdy v případě negativního konfirmačního RT-PCR testu se daná osoba může vrátit bezodkladně do zaměstnání, v případě pozitivního konfirmačního RT-PCR testu pak následuje nařízení izolace v souladu s platnými právními předpisy.

Nadto podle stanoviska MPSV, které lze dohledat na jeho internetových stránkách na adrese:

https://www.mpsv.cz/documents/20142/1248138/12_03_2020+TZ+-+Koronavirus+a+pracovn%C4%9Bpr%C3%A1vn%C3%AD+souvislosti.pdf/9a000de5-8f70-b3d9-8f16-b1e256a64bcd,

se v takovém případě jedná o překážku v práci na straně zaměstnavatele a zaměstnanci přísluší náhrady mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku (§ 208 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů). Zaměstnancům je tak výpadek příjmu kompenzován zaměstnavatelem, a to do doby, kdy je znám výsledek konfirmačního RT-PCR testu. Poté se buď zaměstnanec může vrátit do práce, nebo je mu nařízena izolace, během které by měl pobírat nemocenskou.

V.

V bodu I.1. je upraveno, jak má postupovat zaměstnanec, který bude mít pozitivní výsledek testu na přítomnost SARS-CoV-2, tedy stanoví se mu povinnost bezodkladně uvědomit svého zaměstnavatele o plánované nepřítomnosti na pracovišti, z důvodů již vyložených výše poté ihned opustit pracoviště do místa svého aktuálního bydliště a informovat jednu z osob uvedených v tomto článku, a to v posloupnosti: 1. poskytovatel pracovnělékařských služeb zaměstnavatele, je-li to vůle zaměstnavatele; 2. registrující poskytovatel zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství, popřípadě praktické lékařství pro děti a dorost; 3. jakéhokoli jiného poskytovatele zdravotních služeb či místně příslušný orgán ochrany veřejného zdraví, přičemž v tomto případě je rozhodné místo výkonu práce.

Bod I.2.pak s přihlédnutím k některým specifikům OSVČ (např. pokud vykonávají činnost na jiném místě než v bydlišti) stanoví obdobný postup, jako v případě zaměstnanců. Potřeba upravit tento postup kromě zaměstnanců i pro OSVČ plyne ze skutečnosti, že i OSVČ může při výkonu své činnosti přijít do styku s klienty, zákazníky, jinými OSVČ atd.

V bodu II. mimořádného opatření se stanovuje povinnost zaměstnavatelů a OSVČ vést evidenci provedených testů, přičemž Ministerstvo zdravotnictví uvádí, že v rámci plnění této povinnosti

nedochází ze strany zaměstnavatele k jakémukoli sběru citlivých údajů o jednotlivých zaměstnancích. Zaměstnavatelé, popř. OSVČ, evidují pouze informaci, že daný zaměstnanec nebo OSVČ test, který není zdravotní službou, podstoupila. Vedení evidence pro potřeby případného epidemiologického šetření je založeno na výjimce poddle článku 9 odstavce 2 písmene i) evropského nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR), podle kterého je umožněno zpracování osobních údajů jako nezbytné z důvodů veřejného zájmu v oblasti veřejného zdraví.

V bodu III. je zakotvena povinnost poskytovatele zdravotních služeb, popř. místně příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví, vystavit osobě, na kterou se vztahuje povinnost podle čl. I a která absolvovala test na přítomnost SARS-CoV-2 s pozitivním výsledkem, žádanku na konfirmační RT-PCR a do Informačního systému infekčních nemocí (ISIN) uvést, že se jedná o test konfirmační. Pokud se jedná o zaměstnance, musí být do ISIN zaznamenáno i identifikační číslo zaměstnavatele, a to pro účely případné potřeby provést u něj epidemiologického šetření v ohnisku nákazy (např. v případě výskytu více pozitivních osob u jednoho zaměstnavatele), a pro případě potřeby nastavení hygienicko-protiepidemických opatření.

Bod IV. tohoto mimořádného opatření pak stanoví povinnost se konfirmačnímu RT-PCR testu bez zbytečného odkladu podrobit, neboť je třeba v co nejkratším čase potvrdit či vyvrátit nákazu dotyčné osoby onemocněním COVID-19, a to i s ohledem na případné další epidemiologické šetření včetně trasování kontaktů.

V bodu V. je pak stanovena účinnost tohoto mimořádného opatření, která byla zvolena tak, aby toto mimořádné opatření přímo navazovalo na mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 22. 3. 2021, č.j. MZDR 47828/2020-27/MIN/KAN, které bylo zrušeno shora uvedeným rozsudkem Nejvyššího správního soudu.

**prof. MUDr. Petr Arenberger, DrSc., MBA, v. r.
ministr zdravotnictví**